

KURENDA SZKOLNA

za miesiąc Czerwiec 1864. r.

Nr. 6.

Dalszy ciąg.

§. 14.

Dozorca szkolny miejscowy obowiązany:

- a) przy powinien odwiedzaniu szkoły na obecność i nieobecność dzieci mieć uwagę, o uczęszczaniu dzieci do szkoły u nauczyciela się wywiadywać i w katalog pilności zaglądać;
- b) swe usiłowania ku osiągnięciu pilnego uczęszczania do szkoły z usiłowaniem nauczyciela i plebana miejscowego dołączać i ze swój strony osobiście na rodziców i ich zastępców wpływać;
- c) przy spisie dzieci do szkoły zdolnych brać udział i baczyć na to, aby dzieci, które może przy spisie pominięte zostały, albo w ciągu roku w gminie szkolnej zamieszkały, jak najprędzej do szkoły chodzić zaczęły; i
- d) przyczyny zaniedbywań szkolnych, czyli one w szkole czy poza szkołą mają swoje źródło, ściśle rozpoznawać i w celu usunięcia takowych do miejscowego plebana, a w szczegółowych wypadkach do okręgowego dozorca szkolnego się udawać.

§. 15.

Do obowiązków plebana miejscowego pod tym względem należy:

- a) nad uczęszczaniem szkolnym już samemu, już przez kooperatora jeżeli takowego ma, czuwać, i takowe środkami, którymi z urzędu swego pasterskiego rozporządzać może, pomnażać; osobiście
- b) na to uważać, ażeby nauczyciel ustne i pisemne raporta co do zaniedbywań szkolnych na podstawie uwag w katalogu pilności poczynionych, stósownie do przepisów składał;

- c) pisemne oznajmienia nauczyciela, ile razy tego uzna potrzebę, miejscowemu przełożonemu na ośm dni do wiadomości i powinienego współdziałania przesyłać;
- d) przyczyny, bądź od niego samego spostrzeżone, bądź zżąd inąd doniesione zaniedbywań szkolnych uniknąć się dających, usuwać, albo téż o usunięcie ich się postarać;
- e) rodziców własnych lub przybranych i opiekunów dzieci, które jako niedbałe w uczęszczaniu do szkoły doniesiono, przywoływać, od nich przyczyny zaniedbywania nauki szkolnej dowiadywać się, obowiązek przynaglania dzieci swoich do nieprzerwanego uczęszczania do szkoły dobitnie przedstawiać i takowych uważnemi czynić na skutki, jakie z zaniedbywania szkoły wynikają;
- f) zapraszać dozorcę szkolnego miejscowego, tudzież przełożonego miejscowego na wspólne zgromadzenie, z nimi nad środkami powiększenia uczęszczania do szkoły, naradzać się, rodzicom własnym lub przybranym i opiekunom, których z przyczyny niedbałego chodzenia ich dzieci do szkoły bez skutku napominano jeszcze raz jak najlepiej obowiązek ich przedstawiać albo téż i ukaranie takowych, mające być wyższej władzy zaproponowane, oznaczać,
- g) kwartalne wykazy zaniedbywań szkolnych sprawdzać, takowe z oznaczeniem tych, którzy albo napomnieni, albo do c. k. urzędu okręgowego (w mieście stółecznym do magistratu) stawić się, albo karę odnieść mają, porozumiewszy się z miejscowym dozorcą szkolnym lub według okoliczności z przełożonem gminy lub sekcją gminną, uzupełniać i do c. k. urzędu okręgowego (magistratu) przesyłać.

§. 16.

Miesięczne wykazy zaniedbań szkolnych powinny mieć następujące rubryki:

- a) imię dzieci i stan rodziców;
- b) oznaczenie klasy;
- c) liczbę dni zaniedbanych, tak usprawiedliwionych jak nieusprawiedliwionych;
- d) przyczyny zaniedbań,

- e) propozycją napomnienia ich lub ukarania,
- f) liczbę wykazanych dawnych zaniedbań co do dni tygodni lub miesięcy,
- g) napomnienia lub kary, jakie wskutek tego nastąpiły,
- h) szczególne uwagi.

We wykazach kwartalnych, które według §. 15. lit. g. przedkładać się mają, należy nie tylko dokładnie wnieść na przywołanie lub ukarania, ale takowy wniosek dostatecznie uzasadnić.

Wzmiankowane wykazy ma podpisywać pleban miejscowy, dozorca szkoły miejscowy i przełożony gminy (§. 15. g). Jeżeliby który z ostatnich zaprzeczył swego podpisu, albo dla nieobecności swojej dać takowego nie mógł, to i w tym razie powinien pleban miejscowy z przytoczeniem przyczyny brakującego podpisu, wykaz w oznaczonym czasie politycznej władzy w §. 15. lit. g. wspomnioną przesłać.

§. 17.

Aby uskutecznić pilne uczęszczanie do szkoły, jako też zdarzające się zaniedbywania szkolne usunąć, trzeba następujące przedsięwziąć środki:

- a) zajmujące pożyteczne i zupełnie uregulowane nauczanie szkolne, z którym nauka religii pilnie i nieprzerwanie udzielana, połączoną być musi;
- b) przyjazne obchodzenie się z dziećmi połączone z potrzebną powagą nauczycieli;
- c) karność szkolną mającą na celu religijność, obyczajność, ochęć do porządku i przyzwoite zachowanie się dzieci;
- d) ścisłe trzymanie przed i popołudniowych godzin szkolnych, które dla każdej szkoły osobliwie na wsi w letnich i zimowych miesiącach, na podstawie i istniejących szkolnych przepisów i z uwzględnieniem tak okoliczności miejsca i szkoły, jako i zatrudnienia ludności, przez przełożonego szkoły z porozumieniem okręgowego dozorca szkolnego i c. k. urzędu okręgowego oznaczone być mają;
- e) staranne dozorowanie szkoły ze strony do tego obowiązanych i usuwanie wszelkich przeszkód i nadużyć, które zaniedbania szkolnego zwyczajnym są powodem,

- f) wcześnie i dobitne upominanie winnych rodziców lub ich zastępców ze strony plebana, szkolnego dozorczy miejscowego i przełożonego gminy pod zagrożeniem kar przepisanych;
- d) przywoływanie rodziców własnych lub przybranych i opiekunów do c. k. urzędu okręgowego w danym razie (do magistratu) jeżeli już na miejscu bez skutku napominanemi byli;
- h) ukaranie na próżno upominanych rodziców, lub osób podobny obowiązek mających, karą pieniężną, którą stosownie do ich stanu lub rzemiosła c. k. urząd okręgowy (magistrat) wymierzać i w razach powtórnych zwiększać ma;
- i) przy biednych familiach czasowe odebranie uwolnienia od opłaty szkolnej — gdzie takowe istnieje — dochodów z instytutu ubogich na utrzymanie i wsparcie pobieranych; w razie dalszego nieposłuszeństwa przymuszenie przez żandarmeryę do posyłania do szkoły;
- k) ukaranie uporczywych jednodziowym aresztem.

§. 18.

Napomnienia, przywoływania i karania mają być z wielkim pośpiechem wykonywane.

Tym, którzy karę pieniężną złożyć mają, otwartą jest droga do rekursu w terminie oznaczonym do c. k. Władzy obwodowej, a w mieście stołeczném do c. k. Rządu krajowego.

§. 19.

Jeżeli przez gorliwy i nieustanny wpływ plebana, miejscowego dozorczy szkolnego i przełożonego gminy zaniedbania szkoły usuniętymi zostały i po upływie trzech miesięcy do przywołania do c. k. urzędu okręgowego (magistratu) albo do ukarania dostatecznego nie było powodu, to pleban miejscowy pojedyncze tylko o tym c. k. urzędowi okręgowemu (w danym razie magistratowi) uczyni doniesienie.

§. 20.

Wpływające kary pieniężne mają się w c. k. urzędzie okręgowym (w magistracie) zbierać i wykazywać.

§. 21.

Co do ich obrócenia na korzyść szkoły powinien na końcu każ-

dego roku szkolnego a najdalej do końca października za porozumieniem plebana, miejscowego dozorey szkoły i przełożonego gminy c. k. urząd okręgowy przez dotyczący c. k. urząd obwodowy, a Magistrat w mieście stołeczném bezpośrednio, załączając wykaz roczny z pojedynczych kwartalnych plebana wykazów (§. 15 lit. g) zestawiony do c. k. Rządu krajowego uczynić wniosek, a potem te pieniądze stósownie do danego w tym względzie rozkazu obrócić.

§. 22.

Do najbliższych ale niewyłącznych celów tego obrócenia pieniędzy należą:

- a) czasowe wspieranie nauczyciela jeżeli może niedostatecznie jest uposażonym, a przytem pilną służbą i pomnażaniem uczęszczania szkolnego, takowego uwzględnienia stał się godnym;
- b) wspieranie pilnych, ubogich uczniów odzieżą lub książkami;
- c) założenie funduszu dla szkoły miejscowej, i jeżeli takowy nie istnieje, -albo gdyby istniał niedostateczny, powiększenie go.

§. 23.

W przypadku, kiedy żadne ukaranie miejsca nie miało, należy z doniesieniem, że takowego nie było, według §. 19 do wyższej władzy zdać relacyą, przyczém urząd, który takową daje, ma zarazem sposobność o czynności tych, którzy na uczęszczanie szkolne najbliżej wpływać powinni, stósowne zdanie wyrzec.

§. 24.

Okręgowi dozorecy szkolni powinni przy wizytach szkolnych o wykonaniu tych przepisów, o ile miejscowych szkoły przełożonych dotyczą, przekonać się i postrzeżone uchybienia z wymienieniem winnych przez przełożony konsystorz biskupi do wiadomości c. k. rządu krajowego podać.

Tak samo c. k. inspektor szkół ludowych przy objeździe i nadzorowaniu szkół na zachowanie tych przepisów pilną ma zwracać uwagę.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 20. Maja 1864.

L. 473.

S.

Zawiadamia się WW. JJ. XX. Dozorców Szkół Dystryktowych, tudzież nauczycieli w Dyecezyi tutejszej pracujących, iż dotychczasowy Nadzorca Dyecezyalny Szkół ludowych Wielmożny JMC. Ksiądz Oswald Rusinowski S. T. Dr. Kanonik Katedralny Krakowski, na godność Prałata Scholastyka powołanym został.

Z Konsystorza Jlnego Dyjec. Krak.

Kraków dnia 25. Czerwca 1864.

L. 474

S.

W VI. kurendzie Szkolnej do L. 492. przez Najprzewielebniejszy Konsystorz Biskupi Dyecezyi Tarnowskiej tutaj nadesłanej, mieści się następujące obwieszczenie konkursowe:

L. 487. Przy szkole trywialnej Wampierzów Obwodu Tarnowskiego (Dekanatu Radomyślskiego) posada nauczyciela patronatu rządowego, z roczną płacą 131. Złr. 28. kr. a. w. wskutek rozporządzenia c. k. Komisji Namiestniczkiej Krakowskiej z dnia 3. Maja 1864. do L. 11730, opróżnioną została. Termin do podania upływa z dniem 10. Lipca 1864. Ubiegający się o tę posadę, mają prośby swoje własnoręcznie napisane i dokumentami należytemi co do uzdolnienia i zasług opatrzone Władzy Konsystorskiej za pośrednictwem Zwierzchności właściwych przedłożyć. Tarnów dnia 7. Czerwca 1864.

Kandydaci którzyby posadę co dopióro wzmiankowaną posiadać chcieli, mogą się o takową ubiegać, byle się wzniesieniem podania nie opóźnili.

Z Konsystorza Jlnego Dyjec. Krak.

Kraków dnia 25. Czerwca 1864

L. 464.

S.

Przy Odezwie Najprzewielebniejszego Konsystorza Biskupiego Dye-

cezyi Tarnowskiej z dnia 23. Czerwca b. r. do L. 522/s. otrzymał Konsystorz następujące obwieszczenie:

Przy szkole głównej w Wadowicach posada dyrektora patronatu prywatnego z roczną pensją 420 Złr. w. a. i renumeracją 210 Złr. w. a. w skutek rozporządzenia komisji Namiestniczej Krakowskiej z dnia 10. Czerwca 1864. do L. 13937. opróżnioną została.

Ubiegający się o nią, mają swoje należycie sporządzone podania nieprzekraczając istniejących stęplowych przepisów zwykłą drogą najdalej do 20. Lipca 1864. Biskupiemu Konsystorzowi przedłożyć.

D. u. s.

Obwieszczenie to podaje się w tym celu do wiadomości, aby kandydatom do tutejszej dyecezyi należącym nastroczyć sposobność do ubiegania się o pozyskanie rzeczonej posady.

Z Konsystorza Jlnego Dyjec. Krak.

Kraków dnia 27. Czerwca 1864.

L. 473.

S.

W téj saméj kurendzie szkolnej w Tarnowie wydawanéj, o której się pod L. 474/s rzekło, czytamy:

L. 1722/kość. Dziełko: „Gorzalka źródłem wszelkiej zbrodni“ poleca się. Że naszym świętym jest obowiązkiem, lud do trzeźwości zachęcać, i prowadzić, nikt o tem wątpić nie będzie; bo jak długo gorzalka będzie zalewała mózg ludu pracowitego, tak długo nie przyjdzie do poznania stanowiska swego, nie przyjdzie do lepszego bytu; co więcéj przytłumiwszy opilstwem władze umysłu, siły ciała, zostanie zawsze niewolnikiem żydowstwa, nie mówiąc o wielkiej szkodzie, którą cierpi na duszy swojej. Dla tego dziełko IMCI księdza Feliksa Gondka: Gorzalka źródłem wszelkich zbrodni“ podające uwagi, według których Nauczyciele ludu skutecznie przemawiać mogą do niego w sprawie trzeźwości, nawet czytywać je w szkółce niedzielnej, lub dawać je czytać do domu, zalecamy z tego względu tem więcéj, że za mierną cenę t. j. 30 centow u Wydawcy samego w Krzyżanowicach koło Bochni albo w pobliskiej księgarni nabyć go można.

Pod jednym zalecamy także inne dziełka tegoż Autora mianowicie „Pielgrzymkę do ziemi świętej“ „Prawdy nad prawdami „O Maronitach,, Tarnów 3. Czerwca 1864.

Jakkolwiek Konsystorz przy różnej sposobności nadmieniał, iż kościół i szkoła winny kierować wszystkie usiłowania swoje ku uszlachetnieniu ludu; aczkolwiek nie raz się już rzekło, że kościół, i szkoła są to jakoby dwie siostry rodzone, które jednym duchem tchnąć, jednym uczuciem pałać powinny; — nie będzie przecież od rzeczy, jeśli się nauczycielom wielką tę prawdę w pamięci odświeży, że jedynie i wyłącznie nad podniesieniem i utrwaleniem moralności pracować mają, że wszelka nauka przez nich w szkole udzielana do tego celu zmierzać powinna i że nie mogłyby być mowy o zaszczerpieniu dobrych obyczajów w sercach młodzieży, gdyby nauczyciel młódz szkolną wiódł inną a nie tą drogą, która jest przez kościół wskazana. Gdy więc kościół i szkoła jeden i ten sam cel mają wytknięty, nie mogą się różnić w wyborze środków do tego celu wiodących. Dziełko: „gorzałka źródłem wszelakięj zbrodni“ jest środkiem a środkiem przewybornym do szczepienia i krzewienia moralności. Każdy kapłan, któremu dobro parafian doczesne i szczęście wieczne nie jest obojętnem, nie omieszka z dziełka wspomnionego czynić użytku, czemużby więc i nauczyciel nie mógł młodzieży szkolnej zapoznać z prawdami moralnemi w temże dziełku opowiedzianemi? czemużby, zwłaszcza z doroślejszą młodzieżą wiejską, która się na naukę w dnie niedzielne i świąteczne do szkoły zgromadzać zwykła, czemużby nie miał czytać dziełka tak popularnie i tak pocziwie napisanego?

Wzywa się przeto nauczycieli, aby pisemko o którym mowa nabyli a młodzieży szkolnej już to w szkole czytawali, już do domu wypożyczali.

Z Konsystorza Jingo Dyjec. Krak.

Kraków dnia 25. Czerwca 1864.

ANTONI
Biskup Amatant. i Wik. Apost. Krak.

X. Paweł Russek
Kapłan.